herpy

PADALCOWATE

Fringed Arboreal Alligator Lizard

Abronia fimbriata

Abronia fimbriata to brązowa, nadrzewna jaszczurka z rodziny padalcowatych, z kolcowatymi łuskami nad uchem, pochodząca z lasów mglistych północno-wschodnich wyżyn Gwatemali. Dorasta do około 25-35 cm, rodzi żywe młode i żywi się owadami. Wymaga wysokiego, przewiewnego terrarium z mchem i bromeliami oraz chłodnych temperatur. Gatunek jest zagrożony, a jego hodowla jest słabo opisana.

Rodzina: Anguidae Dawna nazwa: *Barissia fimbriata; Gerrhonotus fimbriatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**25-35 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-20 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las górski**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**50 × 50 × 75 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**20-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**26-30 °C**
Temperatura w nocy	**10-18 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Żyworodny**
Dojrzałość płciowa	**24-36 miesięcy**
Wielkość miotu	**4 młodych**
Zniesienia w roku	**1**
Ciąża	**180-240 dni**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik I**
Załącznik unijny	**Załącznik A**
IUCN	**Zagrożony (EN)**

O gatunku

Abronia fimbriata to stosunkowo smukła i wydłużona jaszczurka z rodziny padalcowatych, o trójkątnej głowie, łuskach z kilem i długim, chwytnym ogonie. Jest jednym z najbardziej charakterystycznych gatunków w rodzaju, a u osobników półdorosłych i dorosłych nad uchem występują kolcowate łuski. Dorosłe zwierzęta są brązowe z delikatnym, czarnym marmurkowaniem, głównie na grzbiecie. Młode mają szeroki, jasnobrązowy pas wzdłuż grzbietu, a osobniki półdorosłe brązowe, klinowate pasy poprzeczne. Nazwa gatunkowa pochodzi z łaciny i oznacza "frędzlowany".

Ciało z głową mierzy najwyżej około 13 cm, a samice zwykle około 10 cm. Ogon jest dłuższy od ciała, więc zwierzę osiąga łącznie około 25-35 cm. Długość całkowita jest szacunkiem na podstawie długości ciała. Nowo narodzone młode mierzą około 3 cm od pyska do kloaki. Masa ciała nie jest udokumentowana.

Gatunek został po raz pierwszy opisany przez Marie Firmina Bocourta pod nazwą *Gerrhonotus auritus*, jednak nazwa ta była już zajęta przez inny gatunek, dlatego Edward Drinker Cope nadał mu w 1885 roku nową nazwę *Barissia fimbriata*. Obecnie zalicza się go do rodzaju *Abronia*. W Sierra de Xucaneb i zachodniej części Sierra de las Minas występuje razem z *Abronia gaiophantasma* w pasie o szerokości około 50 km, dlatego pochodzenie zwierząt i oznaczenie gatunku powinny być udokumentowane.

Gatunek jest powolny i ostrożny, ale przestraszony potrafi szybko spaść z gałęzi i uciec. Nie oswaja się w takim stopniu jak wiele innych jaszczurek i najlepiej nadaje się do obserwacji. Długość życia w niewoli nie jest udokumentowana; 10-20 lat to szacunek.

Występowanie i środowisko

Abronia fimbriata występuje wyłącznie na wyżynach północno-wschodniej Gwatemali. Na pewno znana jest z lasów mglistych zachodniej części Sierra de las Minas w Baja Verapaz na wysokości 1500-2100 m n.p.m. oraz z Sierra de Xucaneb w Alta Verapaz na wysokości 1400-2000 m n.p.m. Miejsce typowe ograniczono do okolic Cáquipec w Alta Verapaz.

Zasięg jest bardzo mały i rozczłonkowany, ponieważ las mglisty występuje tylko na określonych wysokościach.

> **Naturalny zasięg:** Gwatemala.

ŚRODOWISKO

Abronia fimbriata to dzienne zwierzę nadrzewne, zamieszkujące las mglisty na wysokości 1400-2100 m n.p.m. Drzewa w lesie mglistym są gęsto porośnięte mchem, paprociami, storczykami i bromeliami, które dla przedstawicieli rodzaju są ważnymi kryjówkami, źródłami wody i terenami łowieckimi. Czasami zwierzęta z tego rodzaju spotyka się na ziemi, w próchniejącym drewnie lub w dużych kępach mchu.

Klimat jest chłodny i wilgotny, z mgłą i obfitymi opadami, a różnica między dniem a nocą jest duża. Przedstawiciele rodzaju wygrzewają się rano i wczesnym przedpołudniem. W chłodnych okresach chowają się w dziuplach, a w ciepłych wycofują się w cień pod grubą warstwą mchu.

Gatunek został oceniony przez IUCN jako zagrożony (EN). Znika lub staje się bardzo nieliczny tam, gdzie człowiek przekształca nienaruszony las, a las mglisty jest karczowany pod uprawy i produkcję węgla drzewnego.

Hodowla

TERRARIUM

Hodowla *Abronia fimbriata* jest opisana tylko w niewielkim stopniu, a podane tu wartości zapożyczono od blisko spokrewnionej *Abronia graminea*, najlepiej poznanego gatunku w rodzaju. Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 50 × 50 × 75 cm (długość × szerokość × wysokość). Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, ale im większe, tym lepiej, a 60 × 60 × 90 cm daje wyraźnie więcej miejsca. Terrarium musi być bardzo dobrze wentylowane: całkowicie lub częściowo z siatki, tak aby powietrze się wymieniało, a wilgotność nie znikała całkowicie. Stojące, wilgotne powietrze prowadzi do pleśni i problemów z drogami oddechowymi.

Dno pokrywa się warstwą 5-10 cm długowłóknistego mchu torfowca. Zatrzymuje on wilgoć i zapewnia chłodne miejsce, ale w niektórych miejscach powinien być wilgotny, a w innych suchy, np. pod miejscem do wygrzewania. Od czasu do czasu pozwól, aby całe podłoże przeschło, zanim znów je zwilżysz, tak by wilgotność wahała się jak w naturze. Urządź terrarium gęsto, z gałęziami różnej grubości i żywymi roślinami, zwłaszcza bromeliami i storczykami, a najlepiej także z rurkami korkowymi wypełnionymi mchem jako kryjówkami. Rośliny zapewniają również wilgoć, schronienie i wodę do picia zbierającą się w liściach.

Samce trzymaj osobno. Parę można trzymać razem, jeśli jest dużo kryjówek i przestrzeni. Młode można trzymać w małych grupach po dwa lub trzy osobniki, ale trzeba je uważnie obserwować, a jeśli nie mogą się nawzajem unikać, należy je rozdzielić. Małe szczeliny w narożnikach siatkowego terrarium, przez które mogą uciekać owady karmowe, uszczelnij silikonem.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Abronia fimbriata nie toleruje upału. Temperatura w dzień powinna wynosić 20-27 °C, a miejsce do wygrzewania pod słabą żarówką punktową może mieć 26-30 °C. Zwierzę jest najbardziej aktywne w temperaturze 24-27 °C. Powyżej 32 °C jest niebezpiecznie, a zamknięte, nasłonecznione terrarium bez cienia może w krótkim czasie zabić zwierzę. W nocy temperatura może spadać do 10-18 °C, ale nigdy poniżej 7 °C. Wyraźny spadek temperatury nocą i chłodna zima są najważniejsze, jeśli zwierzęta mają się rozmnażać; osobniki nieprzeznaczone do rozrodu dobrze radzą sobie w temperaturze pokojowej z cieplejszą i chłodniejszą strefą.

Młode są bardziej wrażliwe niż dorosłe. Powyżej 29 °C jest dla nich niebezpiecznie, więc miejsce do wygrzewania musi być słabsze, a one muszą mieć chłodniejsze strefy. Płaty kory korkowej lub szerokolistne rośliny dają cień, a wilgotny mech na dnie zapewnia chłodne miejsca. Mierz temperaturę cyfrowymi termometrami zarówno wysoko, jak i nisko w terrarium.

Gatunkowi odpowiada chłodna zima z nieco ograniczonym karmieniem i krótszymi dniami. W chłodzie zwierzę staje się wolniejsze i je mniej.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność względna powietrza powinna wynosić 60-80 %, z najwyższymi wartościami w nocy i po zraszaniu. Zraszaj rośliny, ściany i lekko same zwierzęta prawie codziennie, najlepiej opryskiwaczem ciśnieniowym lub systemem mgielnym dającym drobną mgłę. Dwa-trzy razy w tygodniu system kroplowy lub kapiący kubek podaje około 2,5 dl wody na roślinę, tak aby woda spływała po liściach. Gatunek pije krople wody z liści i rzadko korzysta z miski z wodą.

Woda musi być pozbawiona chloru: używaj wody z kranu odstanej przez dobę w otwartym naczyniu lub wody filtrowanej. Wilgotność nie może być stała: gatunek nie jest zwierzęciem terenów podmokłych, a stale przemoczone podłoże prowadzi do pleśni i chorób. Krótkie, wilgotne okresy trwające cztery-pięć dni przeplataj suchymi dniami. Odwodnienie jest częstą przyczyną śmierci, a zwierzę z zapadniętymi oczami lub pomarszczoną skórą musi natychmiast otrzymać wilgoć i wodę do picia.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i potrzebuje UVB. Najlepsze jest naturalne, niefiltrowane światło słoneczne, np. w siatkowej klatce na zewnątrz podczas suchej pogody latem, z cieniem i chłodnym podłożem, tak by zwierzę mogło się przemieszczać. W pomieszczeniu stosuje się świetlówkę T5 z UVB i słabe źródło ciepła. Gatunek należy mniej więcej do strefy Fergusona 2, z indeksem UV 0,7-3 w najjaśniejszej części i cieniem w pozostałych miejscach. Umieść oświetlenie tak, aby zwierzę samo mogło wybrać, ile światła chce otrzymać.

Światło włącza się rano i wyłącza wieczorem, a długość dnia najlepiej dostosować do pory roku. Ogrzewanie wyłącza się na noc.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Abronia fimbriata żywi się owadami i innymi drobnymi bezkręgowcami. Podawaj świerszcze, szarańczę, mączniki, karaczany, ślimaki, pająki i miękkie larwy, np. zielone gąsienice motyli oraz larwy much o wysokiej zawartości wapnia. Szczególnie dobre są owady z dużą ilością materii roślinnej w przewodzie pokarmowym, jak szarańcza i gąsienice. Owady karmowe przez dobę przed podaniem karm zieleniną i warzywami. Unikaj owadów karmowych hodowanych na bardzo wysokobiałkowej paszy, ponieważ dieta powinna być stosunkowo uboga w białko.

Przy większości karmień oprószaj pokarm wapnem bez D3, a od czasu do czasu multiwitaminą. Jeśli stosujesz UVB lub światło słoneczne, nie dodawaj D3. Młode przez pierwsze miesiące dostają wapno przy każdym karmieniu. Samice ciężarne potrzebują dodatkowego wapnia.

Dorosłe karm 2-3 razy w tygodniu, młode częściej, i usuwaj niezjedzony pokarm. Wiele osobników najchętniej je z pęsety. Samce latem przed godami jedzą mniej, a wszystkie zwierzęta jedzą mniej zimą.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest spokojny i płochliwy. Zwierzę spędza większość dnia, siedząc nieruchomo na gałęzi lub w bromelii, i wygrzewa się przez krótkie okresy. Nie jest to zwierzę do brania na ręce. Niektóre osobniki z czasem się uspokajają, ale inne gryzą, a ugryzienie może boleć i krwawić. Ogranicz manipulowanie do minimum i rób to tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

Samce są terytorialne i mogą poważnie walczyć, dlatego trzeba je trzymać osobno. Samice również mogą się bić, ale rzadziej. Zwierzę może odrzucić ogon, gdy zostanie chwycone, a ogon odrasta tylko częściowo. Myj ręce po każdym kontakcie ze zwierzęciem i terrarium, ponieważ gady mogą przenosić salmonellę.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

U przedstawicieli rodzaju samce mają nieco większą głowę i ważą trochę więcej niż samice. U młodych płeć trudno rozpoznać, a pomóc może weterynarz z doświadczeniem w leczeniu gadów. Dojrzałość płciowa nie jest udokumentowana dla *Abronia fimbriata*; *Abronia graminea* osiąga dojrzałość płciową w wieku 2-3 lat, gdy jest w pełni wyrośnięta. Samicę przeznaczaj do rozrodu dopiero wtedy, gdy jest w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja nie została opisana dla samego gatunku. U *Abronia graminea* odbywa się od lipca do grudnia, najczęściej jesienią. Samiec chwyta samicę za kark, a para może pozostawać złączona do doby. Dołącz samca do samicy, obserwuj je i rozdziel przy oznakach obrażeń. Chłodniejsze noce i nieco wyższa wilgotność jesienią odpowiadają porze roku w naturze.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek rodzi żywe młode i nie składa jaj. Ciąża trwa 6-8 miesięcy; wartość ta jest zapożyczona od rodzaju. Samica wyraźnie przybiera na wadze, a w ostatniej fazie ciąży pojawiają się u niej złogi wapnia po bokach szczęki; musi wtedy dostawać obfity pokarm i wapno. U przedstawicieli rodzaju młode rodzą się najczęściej od marca do czerwca, a samica ma najwyżej jeden miot w roku. Wielkość miotu opiera się na jednym znanym miocie liczącym 4 młode.

INKUBACJA

Nie ma jaj do inkubacji; ciąża trwa 6-8 miesięcy. Zapewnij samicy spokój w chłodnym, wilgotnym i wentylowanym terrarium z kryjówkami. Samica nie zjada swoich młodych, ale inne dorosłe osobniki mogą to zrobić, dlatego przenieś młode lub pozostałe zwierzęta, jeśli terrarium jest wspólne.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode mają szeroki, jasnobrązowy pas grzbietowy i mierzą około 3 cm od pyska do kloaki. Mają takie same wymagania jak dorosłe, ale są znacznie bardziej wrażliwe na upał: temperatura powyżej 29 °C może je zabić. Trzymaj je w terrariach takich jak dla dorosłych, najlepiej w małych grupach po dwa lub trzy osobniki, tak aby mogły się nawzajem unikać. Pilnuj, aby każde młode jadło.

Przez pierwsze trzy-cztery miesiące podawaj małe świerszcze, muszki owocowe, małą szarańczę i larwy much. Za każdym razem oprószaj pokarm wapnem i zapewnij jak najwięcej naturalnego światła. Karm codziennie, ale nie podawaj więcej owadów, niż młode zdążą zjeść.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, gdy temperatura, wilgotność i wentylacja są odpowiednie, a większość problemów wynika z błędów w urządzeniu terrarium. Typowe problemy to:

- Przegrzanie, zwłaszcza u młodych. Gdy temperatura przekracza 29-32 °C bez dostępu do cienia, zwierzę może szybko zginąć.
- Odwodnienie przy zbyt suchym powietrzu i zbyt rzadkim zraszaniu. Objawami są zapadnięte oczy, pomarszczona skóra i ospałość.
- Pleśń, grzybica skóry i infekcje dróg oddechowych przy stojącym, wilgotnym powietrzu i zbyt słabej wentylacji.
- Osteoporoza przy zbyt małej ilości UVB i wapnia, zwłaszcza u młodych i ciężarnych samic.
- Pasożyty i roztocza. Nowe zwierzęta powinny przejść co najmniej trzymiesięczną kwarantannę, a ich kał powinien zostać zbadany.
- Rany od ugryzień i pazurów po walkach między zwierzętami trzymanymi razem.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełny ogon, czystą skórę i spokojny oddech z zamkniętym pyskiem. Jeśli zwierzę nie je, traci na wadze lub oddycha z otwartym pyskiem, musi trafić do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów. Regularnie waż zwierzę.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/padalce/abronia-fimbriata